This Question Paper contains 12 printed pages.
(Sections - A, B, C, D & E)

Sl.No. 609814

17 (GE)

(MARCH, 2020)

Time : 3 Hours] ***[Maximum Marks : 80***

સૂચનાઓ :

1) સ્પષ્ટ વંચાય તેવું હસ્તલેખન જાળવવું.
2) આ પ્રશ્નપત્રમાં પાંચ વિભાગ A, B, C, D અને E તથા 1 થી 46 પ્રશ્નો છે.
3) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે. આંતરિક વિકલ્પો આપેલા છે.
4) પ્રશ્નની જમણી બાજુના અંક તેના ગુણ દર્શાવે છે.
5) સૂચના પ્રમાણે આકૃતિઓ સ્વચ્છ, સ્પષ્ટ અને પ્રમાણસર દોરવી.
6) નવો વિભાગ નવા પાના પર લખવો. પ્રશ્નોના જવાબ ક્રમમાં લખવા.

Time : 3 Hours] ***[Maximum Marks : 80***

Instructions:

1) **Write in a clear legible handwriting.**
2) **This question paper has five Sections A, B, C, D & E and Question Numbers from 1 to 46.**
3) **All questions are compulsory. There are only internal options.**
4) **The numbers to the right represent the marks of the question.**
5) **Draw neat diagrams wherever necessary.**
6) **New sections should be written in a new page. Write the answers in numerical order.**

विभागः - A

* अधोदत्तश्य गद्यखण्डस्य अनुवादं कुरुत । [4]

નીચે આપેલ ગદ્યખંડનો અનુવાદ કરો.

Translate the following passage into English.

1) पुरा एकस्मिन् जलाशये अनागत विधाता, प्रत्युत्पन्नमतिः यद्भविष्यश्चोत त्रयो मत्स्याः वसन्ति स्म । अथ कदाचित् तं जलाशयं दृष्ट्वा धीवरैः उक्तम् "अहो बहु मत्स्योऽयं ह्रदः । कदाचिद् अपि न अस्माभिः अन्वेषितः । तदद्य आहारवृत्तिः सञ्जाता। श्वः अत्रागम्य मत्स्य कूर्मादयो व्यापादयित व्याः इति निश्चयः ।"

अथवा

1) वस्तुतः अस्तित्वरुपेण सत्तारुपेण वा एते पदार्थाः परस्परं भिन्नाः सन्तीति प्रतीयन्ते । परन्तु प्रत्यक्षतः परस्परं भिन्नेषु पदार्थेषु अपि किञ्चिदेकं स्वाभाविकम् आन्तर्यमपि भवति । ते ते पदार्थाः यदा क्रियायां प्रयुक्ताः भवन्ति, तदा अस्य प्रतीतिः भवति । अस्य सिद्धान्तस्य उपदेशः द्वाविंशति शतवर्षेभ्यः पूर्वम् आचार्येण पतञ्जलिना स्वकीये व्याकरणमहाभाष्ये कृतः ।

* अधोदत्तानां प्रश्नानाम् उतराणि संस्कृते लिखत । [2]

નીચે આપેલા સંસ્કૃત પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો.

Answer the following Sanskrit Questions in Sanskrit.

2) श्रेष्ठिपुत्रः कीदृशीं भार्याम् इच्छति ?

3) सर्वतपसां मूलं किम् अस्ति ?

अथवा

3) भोजेन विरचितं व्याकरणं केन नाम्ना प्रसिद्धमस्ति ?

* अधोदत्तानां प्रश्नानाम् उत्तराणि गुर्जरभाषायाम् / आङ्ग्लभाषायां लिखत ।

નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તરો ગુજરાતી ભાષામાં લખો. [4]

Answer the following Questions in English.

4) બ્રહ્મા દુર્વાસાને નટ સાથે કેમ સરખાવે છે?

Why did Brahma Compare Durvasa with an actor?

5) અર્જુન સરોવરનું પાણી પીવા ગયો ત્યારે તેને અજાણ્યા પુરુષે શું કહ્યું?

What did the unfamiliar Man tell Arjuna, when he went to drink water of the lake?

* अधोदत्तस्य विषयस्य उपरि संक्षेपेण टिप्पणीं लिखत । [2]

નીચે આપેલા વિષય ઉપર ટૂંકનોંધ લખો.

Write short note on the following

6) શક્તિકુમારની પરીક્ષાયોજના

Shakti Kumara's Planning for test

अथवा

6) સજીવોનું સ્વભાવિક સરખાપણું

Natural similarity of living beings.

* अधोदत्तं गद्यखण्डं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृते लिखत । [4]

નીચે આપેલા ગદ્યખંડ વાંચીને પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો.

Read the paragraph carefully and write answers in sanskrit.

7) गङ्गातीरे एक: गुरु: शिष्येण सह वर्तमान: आसीत् । स जलप्रवाहेण नीयमानं कञ्चन काष्ठखण्डं दर्शयन् शिष्यमाह – अयं जल प्रवाहेण सह समुद्रं प्राप्स्यति, परन्तु गमनमार्गे तीरे संलग्नता, भाराधिक्येन जले निमग्नता, आवर्तपातता, नदीजलवियोगश्चेति चत्वारो विघ्ना: न भवेयु: तदाएव ।

<u>प्रश्ना:</u>

(A) – गुरु: शिष्येण सह कुत्र वर्तमान: आसीत्?

(B) – गुरु: शिष्यं किम् अदर्शयत् ?

(C) – अयं काष्ठखण्ड: केन सह समुद्रं प्राप्स्यति?

(D) – काष्ठखण्डस्य समुद्रगमनमार्गे कति विघ्ना: न भवेयु: ?

विभागः - B

* अधोदत्तस्य पद्यखण्डस्य गुर्जरभाषायाम् / आङ्गलभाषायाम् अनुवादं कुरुत । [4]

નીચે આપેલ પદ્યખંડનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ કરો.

Translate the following passage into English.

8) (A) बाल उत्तिष्ठ शच्यातः स्वस्थवृत्तं समाचर ।

स्मर जगद्विधातारं ततः शुद्धं जलं पिब ।।

(B) शतं पदानि निष्क्रम्य शौचार्थं गच्छ सत्वरम् ।

फेनिलेन करौ कृत्वा शुद्धौ व्यायाममाचर ।।

अथवा

8) शिक्षा क्षयं गच्छति काल पर्ययात्

सुबद्धमूलाः निपतन्ति पादपाः ।

जलं जलस्थानगतं च शुष्यति

हुतं च दत्तं च तथैव तिष्ठति ।।

* अधोदत्तानां प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृते लिखत । [2]

નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો.

Write the following Sanskrit Questions answers in Sanskrit

9) कस्य मूर्तिः 'प'वर्गरचिता अस्ति ?

अथवा

9) मूढः जनः कीदृशः भवति ?

10) अजः नित्यः शाश्वतः पुराणः कः ?

* अधोदत्तानां प्रश्नानाम् उत्तराणि गुर्जरभाषायां / आङ्ग्लभाषायाम् लिखत । [6]

નીચે આપેલ પ્રશ્નોના ઉત્તર ગુજરાતી ભાષામાં લખો.

Write the following answer in English.

11) જટાયુ પાસે કયા આયુધો હતા?

Which weapons did Jatayu have?

12) ભક્ત શું - શું નથી જાણતો?

Which things does a devotee not know?

13) કાર્યનો પ્રારંભ ન કરનાર ને કેવા માણસ તરીકે ઓળખવામાં આવ્યો છે?

How is a man not starting any Activity known as?

* श्लोक पूर्तिं कुरुत । [4]

શ્લોકપૂર્તિ કરો.

complete the verses.

14) सं गच्छध्वं .... उपासते ॥

15) अनाथो दरिद्रो .... त्वमेका भवानि ॥

विभागः - C

* अधोदत्तस्य नाट्यखण्डस्य गुर्जरभाषायाम् / आङ्गलभाषायाम् अनुवादं कुरुत । [4]

નીચે આપેલ નાટ્ય ખંડનો ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ કરો.

Translate the following passage into English.

16) शाण्डिल्यः:– अविधा ! दास्याः पुत्रो व्याघ्रो मद्भयेन मयूररुप गृहीत्वा पलायते ! ही ही । चम्पक – कदम्ब – सप्तपर्ण – चन्दन – तगर खदिर – कदलीसमवकीर्णं मालती – लता – मण्डप – मण्डितं सुखावहमहोरमणीयं खलु इदम् उद्यानम् ।

परिव्राजकः:– मूर्ख ! क्षणे क्षणे क्षीयमाणे शरीरे किं ते रमणीयम् । आगच्छ वत्स ! पठ तावत् ।

शाण्डिल्यः:– न तावत् पठिष्यामि ।

अथवा

16) सुनीत :– प्रथमं कथयतु यत् प्रस्तरादयः किं कुर्वन्ति ?

पुनीत :– प्रस्तरादयस्तु अचेतनाः सन्ति ते स्वयं क्रियां कर्तुं समर्थाः न भवन्ति ।

अतः तै तथैव तिष्ठन्ति ।

सुनीतः – सचेतनाः पशवः पक्षिणश्च किं कुर्वन्ति ?

पुनीतः – एते घटनया उत्थितात् ध्वनेः भयमनुभवन्ति । अतः घटनास्थलात् दूरे धावन्ति ।

* अधोदत्तानि वाक्यानि कः वदति इति लिखत । [2]

નીચે આપેલ વાક્યો કોણ બોલે છે. તે લખો.

State the following sentences who says to whom?

	अ विभाग	ब विभाग
17)	(1) कः पुनः अघन्यो नृपतेः विरुद्धमाचरति ।	(1) शकुनिः
18)	(2) यदि स्याद्वाक्यमात्रेण निर्जितयें वसुन्धरा ।	(2) घटोत्कचः
		(3) चन्दनदासः

* अधोदत्तानां प्रश्नानाम् उत्तराणि गुर्जरभाषायां / आङ्गलभाषायां लिखत । [4]

નીચે આપેલ પ્રશ્નોના ઉત્તર ગુજરાતીમાં લખો.

Answer the following Questions in English

19) ચાણક્ય કઈ રીતે ચંદનદાસ પ્રત્યે આદર વ્યક્ત કરે છે.

How does Chanakya show respect towards Chandanadasa?

20) અભિમન્યુનું મૃત્યુ થતા અર્જુને કરેલા વિલાપ વિશે લખો.

Describe Arjuna's lamentation on Abhimanyu's Death.

* अधोदत्तयोः विषयोः उपरि संक्षेपेण टिप्पणीं लिखत ।

નીચે આપેલ વિષય ઉપર ટૂંકનોંધ લખો.

Write short note on the following.

21) શ્રી કૃષ્ણનો સંદેશ [2]

Message Conveyed by Shrikrishna?

22) દુર્ઘટનાના સાક્ષી બનેલા માણસનું બીજું કર્તવ્ય શું છે? [2]

Second duty of the witness Person.

कोष्ठकगतानि पदानि प्रयुज्य वाक्यानि रचयत ।

* કૌસમાં આપેલા પદોનો ઉપયોગ કરી વાક્યો બનાવો. [2]

Make sentences using words given in the brackets.

23) માણસ સુખ અને દુઃખનો અનુભવ કરે છે.

(मानव सुख च दुःख अनु + भू)

Man experiences happiness and sorrow.

24) ઘટોત્કચ ધૃતરાષ્ટ્રને પ્રણામ કરે છે?

(घटोत्कच धृतराष्ट्र प्र + नम्)

Ghatotkacha bows to Dhritarashtra.

विभागः - D

* अधोदत्तानां प्रश्नानाम् उत्तराणि सूचनानुसारं लिखत ।

નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર સૂચના અનુસાર લખો.

Follow the instructions and answer.

25) 'ह्रदः' शब्दस्य समानार्थकं शब्दम् अधोदत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत [1]

अगदः, नीरम्, सरः

26) 'बाल' शब्दस्य विरुद्धार्थकं शब्दम् अधोदत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत [1]

युवा, स्थविर, शिशु

* अधोदत्तेभ्यः क्रियापदेभ्यः वर्तमानकाल मध्यम पुरुष बहुवचन रूपं लिखत । [1]

27) भजन्ते, भजध्वे, भजेथे

* अधोदत्तेभ्यः क्रियापदेभ्यः सामान्य भविष्यकालस्य उत्तमपुरुषस्य एकवचनस्य रूपं लिखत । [1]

28) पश्यामि, द्रक्ष्यामि, पश्येयम्

29) अधोदत्तेभ्यः क्रियापदेभ्यः आज्ञार्थ-अन्यपुरुषस्य एकवचनस्य रूपं चित्वा लिखत । [1]

मिलताम्, मिलेथाम्, मिलेताम्

30) अधोदत्तेभ्यः क्रियापदेभ्यः विध्यर्थ अन्य पुरुषस्य बहुवचनस्य रूपं चित्वा लिखत । [1]

वदेत्, वदेताम्, विदेयुः

31) अधोदत्तेभ्यः वाक्ये 'स्म' प्रयोगं कृत्वा वाक्यं पुनः लिखत । [1]

घटोत्कचः, दूतः, आसीत् ।

32) अधोदत्तेभ्यः नामरूपेभ्यः चतुर्थी-विभक्तेः एक वचनस्य रूपं चित्वा लिखत । [1]

हिताय, हितेन, हितेभ्यः

33) अधोदत्तेभ्य: नामरूपेभ्य: तृतीया विभक्ते: एकवचनस्य रूपं चित्वा लिखत । [1]

लीलाया:, लीलाम, लीलया

34) उपपद विभक्ते: प्रयोगं कृत्वा रिक्तस्थानं पूरयत । [1]

.... विना विद्या न प्राप्यते

पठनस्य, पठनेन, पठने

35) प्रकोष्ठात् युक्तं संख्यापदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत । [1]

दुर्घटनाया: .... साक्षिण: भवन्ति ।

त्रिस्त्र:, त्रीणि, त्रय:

36) रेखाङ्कितपदस्य कृदन्तप्रकारं लिखत ।

तत् अधिकं '<u>शोचनीयम्</u>' अस्ति । [1]

37) अधोदत्तस्य: सन्धिविच्छेदं कुरुत । [1]

देशोऽयम्

38) अधोदत्तस्य सन्धियुक्तं पदं लिखत । [1]

सर्वदा + एव

39) अधोदत्तयो: सामासिक पदयो: समास प्रकारौ लिखत ।

संयतेन्द्रिय: [1]

40) सहर्षम् [1]

विभागः - E

* अधोदत्तानि वाक्यानि कथानक क्रमानुसारेण स्थापयत । [4]

નીચે આપેલા વાક્યો કથાનક ક્રમાનુસાર ગોઠવો.

Arrange the sentence according to sequence of the story.

41) (A) भोः वञ्चक! त्वं मिथ्या वदसि ।

(B) कूटनाथः सशोकम् अकथयत् ।

(C) निर्जीवानां पात्राणां मरणं कथं सम्भवति?

(D) भवतः सर्वाणि पात्राणि मृता नि ।

* अधोदत्तं गद्यखण्डं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृते लिखत । [4]

નીચે આપેલો ગદ્યખંડ વાંચીને પ્રશ્નોના ઉત્તરો સંસ્કૃતમાં લખો.

Read the paragraph carefully and write answers in Sanskrit.

42) संस्कृत साहित्ये कालिदासः श्रेष्ठः कविः अस्ति । देव्याः प्रसादेन सः पण्डितः अभवत् इति कथा अस्ति । तस्मात् एव तस्य कालिदासः इतिनाम इति केचन वदन्ति । कालिदासः 'रघुवंशम्', 'कुमार सम्भवम्' , 'मेघदूतम्' , इति उत्तम काव्यानि रचितवान् । कालिदासः ऋतुसंहारः, 'मालविकाग्निमित्रम्' 'अभिज्ञानशाकुन्तलम्' 'विक्रमेविश्वयम् च इति चत्वारि नाटकानि अपि रचितवान् ।

प्रश्नाः

(A) संस्कृत साहित्ये कः श्रेष्ठ कविः अस्ति?

(B) कस्याः प्रसादेन सःपण्डितः अभवत् ?

(C) कालिदासः कानि उत्तमकाव्यानि रचितवान?

(D) कालिदासः कतिनाटकानि रचितवान? कानि च तानि ?

* कर्ता–कृतीनां योग्यं मेलनं कुरुत । [2]

કર્તા સાથે યોગ્ય કૃતિ જોડો.

Match the following with author and books.

43)	(1) दूतघटोत्कचम्	(1) महर्षिः वेदव्यासः
44)	(2) रामायणम्	(2) महाकविः भासः
		(3) महर्षिः वाल्मीकिः

* रेखाङ्कितानि पदानि शुद्धानिकृत्वा गद्यखण्ड पुनः लिखत । [3]

રેખાંકિત પદને શુદ્ધ કરીને ગદ્યખંડ કરીથી લખો.

Correct the underlined words and rewrite the paragraph.

45) अथतां तथा शप्तां सरस्वती दृष्टवा पितामहो मंगलपटहेनैव स्वरेण आशाः पूरयन् सुधारं दुर्वाससं उवाच । बह्मन्, न खलु – साधुसेवितोऽन्यं पंथा येनासि प्रवृत्तः

* अधोदत्तस्य श्लोकस्य, अनुवादं कृत्वा अर्थविस्तारं कुरुत । [3]

Translate the following verses and expand them.

46) यथा चतुर्भिः कनकं परीक्ष्यते
निघर्षण – च्छेदन – ताप – ताडनैः ।
तथा चतुर्भिः पुरुषः परीक्ष्यते
श्रुतेन शीलेन गुणेन कर्मणा ।।

अथवा

46) चतुर्विधा भजन्ते मा जनाः सुकृतिनोऽर्जुन ।
आर्तो जिज्ञासुरर्थार्थी ज्ञानी च भरतर्षभ ।।